

Co-funded by the
European Maritime and
Fisheries Fund of the
European Union

Pan Baltic Scope

Wsparcie planowania przestrzennego obszarów morskich

Podsumowanie projektu Pan Baltic Scope

Autorzy: Partnerzy projektu Pan Baltic Scope
2019

Projekt i układ: SIA DUE

www.panbalticscope.eu

© Pan Baltic Scope

Zastrzeżenie: Treści zawarte w niniejszej broszurze, w tym mapy i ryciny, zostały opracowane przez partnerów uczestniczących w projekcie oraz zewnętrznych ekspertów posiadających najlepszą, aktualnie dostępną wiedzę. Nie muszą one odzwierciedlać stanowisk rządów poszczególnych państw i nie mają charakteru wiążącego. Komisja Europejska i Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji zawartych w niniejszym raporcie.

Spis treści

Pan Baltic Scope – wsparcie planowania przestrzennego obszarów morskich..	4
Grupy robocze w projekcie - obszary pracy	6
Forum Planowania - praktyczna praca transgraniczna	8
Zdobyta wiedza - wnioski z projektu	10
Przez archipelagi Finlandii, Wysp Alandzkich i Szwecji	12
Monitorowanie i ocena	14
Wnioski z opracowania Wspólnych Ram Regionalnych	16
Narzędzia w zakresie podejścia ekosystemowego	18
Podejście ekosystemowe w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	20
Ocena oddziaływań skumulowanych	22
Zielona infrastruktura w planowaniu przestrzennym obszarów morskich	24
Analizy ekonomiczne i społeczne	26
Udostępnianie danych	28
Interakcje na styku morza i lądu w planowaniu przestrzennym	30

Pan Baltic Scope – wsparcie planowania przestrzennego obszarów morskich

Pan Baltic Scope stanowił platformę współpracy dwunastu partnerów - instytucji odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne obszarów morskich z krajów nadbałtyckich oraz organizacji regionalnych i naukowych. Działaliśmy na rzecz lepszego planowania przestrzennego obszarów morskich w regionie Morza Bałtyckiego.

Morze planów

Celem współpracy w ramach Pan Baltic Scope było wypracowanie spójnych ram dla morskiego planowania przestrzennego oraz długotrwałych mechanizmów współpracy transgranicznej w rejonie Morza Bałtyckiego.

W grupie siła

Zidentyfikowaliśmy obszary badawcze i wspólnie stworzyliśmy rozwiązania:

- opracowaliśmy wspólne narzędzia i metody;
- czerpaliśmy z doświadczeń zdobytych we wcześniejszych projektach, takich jak Baltic SCOPE;
- podjęliśmy szeroko zakrojoną współpracę transgraniczną, która wspierała rozwiązania w zakresie planowania przestrzennego na poziomie krajowym.

Osiągnięcia

- Nowe narzędzia dla bardziej spójnego planowania przestrzennego obszarów morskich w regionie Morza Bałtyckiego.
- Zalecenia w zakresie kluczowych zagadnień.
- Lepsze zrozumienie.
- Większe zaufanie.

Kto może z tego skorzystać?

Rezultaty wspólnej pracy partnerów projektu mogą być przydatne dla planistów, decydentów, pracowników administracji i naukowych lub innych osób zajmujących się zagadnieniami dotyczącymi:

- ocen środowiskowych;
- analiz ekonomicznych i społecznych;
- zielonej infrastruktury;
- angażowania interesariuszy w proces planowania przestrzennego;
- interakcji na styku planowania lądowego i obszarów morskich;
 - planowania przestrzennego obszarów morskich.

Kluczowe wyniki mogą być również istotne dla decydentów.

Grupy robocze w projekcie - obszary pracy

WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA
W CELU WSPIERANIA KRAJOWEGO
PLANOWANIA
PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW
MORSKICH

INTEGRACJE
INTERAKCJI NA
STYKU LĄD-MORZE
W PLANOWANIU
PRZESTRZENNYM
OBSZARÓW
MORSKICH

WDROŻENIE PODEJŚCIA
EKOSYSTEMOWEGO I UDOSTĘPNIANIE
DANYCH

Forum Planowania - praktyczna praca transgraniczna

“Forum Planowania podejmowało wiele działań wpływających na poprawę spójności pomiędzy krajowymi planami zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.”

“Forum Planowania przyczyniło się do tego, że zaczęliśmy analizować nasze krajowe plany morskie z perspektywy transgranicznej.”

“To inspirujące! Owocem każdego spotkania było nowe spojrzenie na wyzwania jakie stoją przed planistami.”

Nauka na bazie doświadczeń

Projekt Baltic SCOPE uświadomił nam między innymi potrzebę organizacji regularnych spotkań planistów z różnych krajów w celu podejmowania współpracy, wymiany wiedzy i doświadczeń. Bez współpracy transgranicznej opracowanie spójnych planów byłoby niemożliwe.

Lepiej razem

Regularne spotkania umożliwiły planistom z państw nadbałtyckich podjęcie dyskusji o aktualnych problemach z jakimi się borykają. Współpraca z osobami odpowiedzialnymi za planowanie przestrzenne obszarów morskich w państwach sąsiadujących doprowadziła do skuteczniejszej wymiany informacji, także poza *Forum*.

Dzięki elastycznemu podejściu do kwestii poruszanych podczas dyskusji na *Forum*, wszyscy partnerzy mieli możliwość uczenia się i dzielenia swoimi wątpliwościami i wiedzą.

Wzmocnione zrozumienie transgraniczne

Dzięki *Forum Planowania* mieliśmy możliwość rozwiązywania na bieżąco sporów dotyczących planowania. Poszerzyło to perspektywę transgraniczną i doprowadziło do wymiany wiedzy. Zrozumienie wzajemnych planów i systemów prawnych wzrosło dzięki dyskusjom przeprowadzonym w ramach *Forum*. Wszystko to stanowiło wartość dodaną do planowania na poziomie krajowym. Rola *Forum* jako koordynatora wszystkich działań w ramach projektu sprawiła, że stało się ono naturalnym punktem centralnym projektu Pan Baltic Scope.

Kto może z tego skorzystać

Forum Planowania jako formę współpracy można dostosować i wykorzystać w pracy na innych obszarach morskich. Stanowiło ono użyteczną przestrzeń współpracy między planistami oraz źródło sugestii dla decydentów.

Zdobyta
wiedza

Zdobyta wiedza - wnioski z projektu

Wyzwanie

Transgraniczne planowanie przestrzenne obszarów morskich jest złożonym procesem, przed którym stoi wiele wyzwań, takich jak kolidujące ze sobą interesy krajowe, heterogeniczność systemów planowania, podziały sektorowe i niski udział interesariuszy. Musimy zdobyć większą wiedzę o głównych wyzwaniach i czynnikach wyzwalających wynikających z projektów, aby decydenci i praktycy mogli dowiedzieć się więcej o transgranicznym planowaniu przestrzennym obszarów morskich i otrzymać informacje zwrotną dotyczącą opracowania procesów o większej wydajności i większym stopniu zintegrowania.

Rozwiązanie

W trakcie projektu niezależni badacze rutynowo przeprowadzali ankiety i wywiady z uczestnikami projektu, aby uzyskać wgląd w ich poglądy na temat postępów realizacji projektu oraz dokonać ich oceny. Celem tych badań było ustalenie jakie wyzwania i przeszkody napotkano podczas realizacji projektu oraz w jaki sposób zostały one pokonane. Ponadto zidentyfikowano narzędzia i metody, które można by zastosować i powielić w przyszłych transgranicznych działaniach w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich; z nauki wynika rozwój, a więc dzieląc się naszą wiedzą, możemy pomagać innym w rozwoju.

Wyniki

Badacze przekazali liderom działań informacje zwrotne dotyczące głównych wyników. Ustalenia wynikające z badań były pomocne w zadaniach projektowych i umożliwiły im przystosowanie się, poprawę i pokonanie wyzwań i przeszkód. Wyniki ankiet i wywiadów zostały zestawione w raporcie końcowych i arkuszach informacyjnych podsumowujących wyzwania, czynniki wyzwalające i osiągnięcia dla każdego działania w ramach projektu. W celu przedstawienia kluczowych wniosków i wyników projektu szerszej publiczności stworzono również klip wideo z wyciągniętymi wnioskami.

Kto może z tego skorzystać?

Wyniki będą przydatne decydom, planistom i badaczom. Dają one cenny wgląd w główne wyzwania związane z transgranicznymi procesami planowania przestrzennego obszarów morskich i zawierają zalecenia dotyczące ich przewyciężenia. Przedstawione wnioski będą szczególnie przydatne decydom i planistom, tak aby wesprzeć ich w kierowaniu przyszłymi transgranicznymi współpracami i projektami. Dostarczają one również badaczom przydatnych informacji na temat najnowszych osiągnięć w stale rozwijającej się dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich na różnych poziomach zarządzania.

Opracowane dokumenty znajdziesz na stronie:
www.panbalticscope.eu

Przez archipelagi Finlandii, Wysp Alandzkich i Szwecji

Wyzwania transgraniczne

Planowanie przestrzenne obszarów morskich w Szwecji, Finlandii i na Wyspach Alandzkich znacznie różni się od siebie. Plany przestrzenne w Finlandii i na Wyspach Alandzkich opracowuje się na poziomie regionalnym, natomiast w Szwecji – na poziomie krajowym. Na początku projektu nie byliśmy świadomi wynikających z tego konsekwencji.

Rozwiązania transgraniczne

Z planowaniem w tych obszarach wiąże się mnóstwo wyzwań planistycznych i interakcji o charakterze transgranicznym, jak również niezliczone interakcje na styku ląd-morze.

Celem opracowanego przez nas studium przypadku było opracowanie narzędzi i wiedzy potrzebnej do zachowania tego delikatnego ekosystemu, jednocześnie promując możliwości jakie stwarza niebieska gospodarka. Dokonałiśmy tego zachęcając kluczowych interesariuszy do uczestniczenia w spotkaniach i wymiany pomysłów. Zewnętrzni lokalni eksperci planowania przestrzennego obszarów morskich dzielili się z uczestnikami swoją wiedzą na temat wcześniejszych projektów.

W naszym studium przypadku zbadaliśmy podobne problemy na różnych poziomach, od krajowego do lokalnego, angażując interesariuszy zarówno lokalnych jak i krajowych. Jaką wiedzą potrzebowaliśmy się wymienić i jak poradziliśmy sobie z wielopoziomowym zarządzaniem związanym z podejmowaniem decyzji w tych obszarach?

Wyniki

Nasza praca doprowadziła do lepszego zrozumienia naszych własnych wyzwań, a także wyzwań regionalnych i transgranicznych, które musimy wspólnie rozwiązać. Dzięki nowym ustaleniom możemy wspólnie tworzyć lepsze plany.

Kto może z tego korzystać?

Wnioski ze studium przypadku Finlandia - Wyspy Alandzkie - Szwecja będą szczególnie przydatne dla podmiotów inicjujących proces planowania przestrzennego obszarów morskich na obszarze posiadającym jednego lub kilku bliskich sąsiadów.

Ze studium przypadku możesz zapoznać się na stronie:

www.panbalticscope.eu

Monitorowanie i ocena

Wyzwanie

W celu poprawy procesów i skuteczności planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich należy ocenić jakość procesu morskiego planowania przestrzennego i poznać skutki przyjęcia planów. Jak najlepiej monitorować i oceniać planowanie przestrzenne obszarów morskich i jednocześnie uwzględniać pojawiające się wyzwania w zakresie określenia szeroko pojętego wpływu planów i polityk przestrzennych? W związku z tym, że planowanie przestrzenne obszarów morskich jest prowadzone inaczej w każdym z krajów nadbałtyckich, potrzeby w zakresie monitorowania i oceny również się od siebie różnią.

Rozwiązanie

W projekcie Baltic SCOPE opracowano wspólne ramy oceny planowania przestrzennego obszarów morskich. W Pan Baltic Scope jako studia przypadków wybraliśmy plany polskie i łotewskie. Pracując na podstawie określonych w nich celów stworzyliśmy ramy oceny, w których zidentyfikowano potencjalne wskaźniki jakościowe i ilościowe oraz zaproponowano procedury monitorowania i oceny.

Wyniki

Wyznaczone dla planów cele nie zawsze są wystarczająco szczegółowe, aby skutecznie monitorować i oceniać ich osiągnięcie. Potrzebne jest opracowanie celów ogólnych i bardziej szczegółowych celów częściowych.

Przydatne wskaźniki nie koncentrują się wyłącznie na skutkach opracowania planów. Zidentyfikowaliśmy również wskaźniki, które koncentrują się na kontekście planowania przestrzennego obszarów morskich, procesie i danych wejściowych potrzebnych do efektywnego planowania przestrzennego obszarów morskich, oraz na skutkach preferowanych rozwiązań.

Ostatecznie, monitorowanie planowania przestrzennego obszarów morskich nie może opierać się wyłącznie na wskaźnikach, z uwagi na trudność w określeniu, które zmiany są wynikiem planowania przestrzennego, a które nie. Uzupełnieniem wiedzy może tu być wkład ze strony ekspertów i interesariuszy pozyskany w systematycznych ocenach wpływu planowania przestrzennego na branżę morską, środowisko morskie i społeczeństwo.

Kto może z tego skorzystać?

Wyniki działań w zakresie monitorowania i oceny będą przydatne organom planistycznym, agencjom sektorowych i badaczom.

Raport z zadania dostępny jest na stronie:
www.panbalticscope.eu

Wnioski z opracowania Wspólnych Ram Regionalnych

Kontynuacja Wspólnych Ram Regionalnych

Malowanie wspólnego obrazu

Potrzebowaliśmy dowiedzieć się, jak organy odpowiedzialne za morskie planowanie przestrzenne wykorzystają wspólne ramy regionalne w krajowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Czy stosowaliśmy wspólne ramy regionalne w ten sam sposób? Czy są one nadal aktualne, czy wymagają korekty?

Identyfikacja obrazu

Informację o wdrożeniu różnych części wspólnych regionalnych ram uzyskaliśmy przeprowadzając badania źródłowe dotyczące krajowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Zaangażowaliśmy interesariuszy poprzez serię warsztatów, ankietę i wywiady. Państwa zostały poproszone o podzielenie się doświadczeniami na temat dotychczasowych sukcesów i wyzwań oraz zasugerowanie zadań dla przyszłego programu.

Widząc cały obraz

Przeanalizowaliśmy zasady planowania przestrzennego obszarów morskich i dowiedzieliśmy się, że są one nadal aktualne, przy czym wymagają uwzględnienia najnowszej wiedzy.

Staraliśmy się zbadać sposób organizacji konsultacji transgranicznych i zebrać informacje nt. dobrych praktyk w tym zakresie.

Oceniliśmy mapę planowania przestrzennego obszarów morskich (ang. *MSP Roadmap*) w grupie roboczej HELCOM-VASAB ds. MSP i odkryliśmy, że państwa bałtyckie osiągnęły znaczący postęp w realizacji zadań zawartych w tym dokumencie na poziomie krajowym i panbałtyckim. W przyszłości należy uwzględnić większą ilość zadań związanych z monitorowaniem i oceną, integracją sektorową i podnoszeniem świadomości na temat planowania przestrzennego obszarów morskich.

Kto może z tego skorzystać?

Kluczową grupą docelową jest grupa robocza HELCOM-VASAB ds. MSP, która w przyszłości wykorzysta wyniki do aktualizacji i opracowania wspólnych ram planowania przestrzennego obszarów morskich. Materiał będzie także przydatny organom planistycznym, decydentom, władzom sektorowym i badaczom.

Ocena korzystania z ram dostępna jest na stronie:
www.panbalticscope.eu

Informacje nt. ram regionalnych dostępne są na stronie:
<https://vasab.org/theme-posts/maritimespatial-planning/helcom-vasab-msp-wg/>

Narzędzia
w zakresie podejścia
ekosystemowego

Narzędzia w zakresie podejścia ekosystemowego

Wyzwanie

Podejście ekosystemowe nie jest wdrażane spójnie w całym regionie Morza Bałtyckiego. Aby umożliwić spójne planowanie transgraniczne, kraje regionu Morza Bałtyckiego muszą stosować wspólne podejścia, metody i wiedzę.

W ramach projektu Baltic SCOPE opracowano zestaw narzędzi listy kontrolnej dla podejścia ekosystemowego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich. Okazało się, że podejście ekosystemowe jest możliwe do wypracowania. Projekt Pan Baltic Scope dał możliwość rozszerzenia działań o podejście ekosystemowe i dalszą harmonizację podejścia panbałtyckiego.

Rozwiązanie

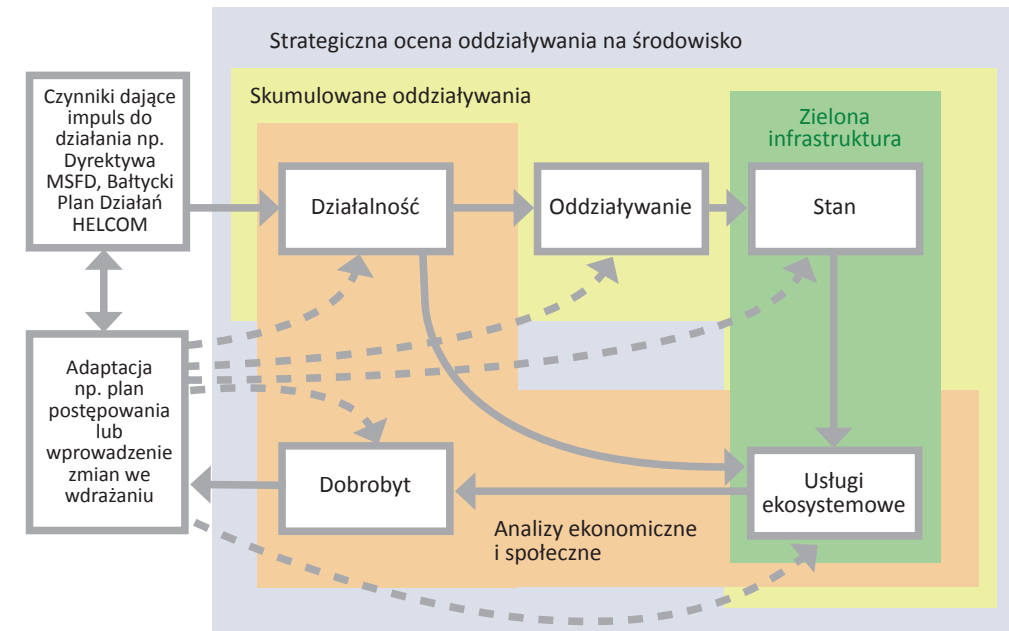
Podsumowaliśmy bieżące badania nad podejściem ekosystemowym w planowaniu przestrzennym obszarów morskich oraz aktualne praktyki dotyczące podejścia ekosystemowego w regionie Morza Bałtyckiego. Ściśle współpracowaliśmy również z innymi działaniami w ramach projektu, aby upewnić się, że wskazaliśmy wszystkie istotne tematy dotyczące podejścia ekosystemowego. Obejmowały one następujące działania: podejście ekosystemowe w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, oddziaływania skumulowane, zieloną infrastrukturę oraz analizy ekonomiczne i społeczne.

Zsyntetyzowaliśmy bieżące badania nad podejściem ekosystemowym w planowaniu przestrzennym obszarów morskich, które obejmowały ocenę aktualnych wytycznych HELCOM i VASAB nt. podejścia ekosystemowego w odniesieniu do Zasad z Malawi z Konwencji o różnorodności biologicznej. Na podstawie raportu podsumowującego, wyników ankiety i wniosków z warsztatów opracowaliśmy propozycje zmian wytycznych, zwiększając wiedzę lokalną i wzmacniając zasadę ostrożności na Morzu Bałtyckim.

Wyniki

Opracowane narzędzia, metody i koncepcje wspierające wdrożenie podejścia ekosystemowego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich:

- raport podsumowujący dotyczący podejścia ekosystemowego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich;
- zalecenia dotyczące zmiany wytycznych HELCOM-VASAB nt. podejścia ekosystemowego.

Narzędzia wspierające podejście ekosystemowe w planowaniu przestrzennym obszarów morskich.

Kto może z tego skorzystać?

Wyniki mogą być bardzo przydatne praktykom w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich, komisji HELCOM, przedstawicielom branż gospodarki, organizacjom pozarządowym, władzom lokalnym i beneficjentom przyszłych projektów badawczych.

Pełny raport podsumowujący i rekomendacje dostępne są na stronie:
www.panbalticscope.eu

Podjęcie ekosystemowe w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Nieporównywalne oceny

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (ang. *Strategic Environmental Impact Assessment, SEA*) na Morzu Bałtyckim musi być możliwa do porównania między krajami, aby można było z niej korzystać w pełniejszy sposób. SEA stanowi ważne narzędzie do wdrażania podejścia ekosystemowego.

Dostosowanie przez współpracę

Metodologię opracowaliśmy na podstawie studium przypadku na południowo-zachodnim Bałtyku. Prace były szeroko zakrojone i innowacyjne, prowadzone z uwzględnieniem jak największej liczby obszarów i partnerów transgranicznych. Dzięki stworzeniu elastycznej koncepcji wdrażania podejścia ekosystemowego i ułatwieniu porównywania SEA, poziom spójności transgranicznej znacząco wzrósł w porównaniu ze stanem wyjściowym.

Wyniki

Opracowaliśmy praktyczny podręcznik dla planistów, który pomaga porównywać strategiczne oceny oddziaływania na środowisko i czerpać korzyści z metod, danych i procesów. Modułowa koncepcja podejścia ekosystemowego pokazuje, jak wdrażać je na każdym etapie planowania przestrzennego obszarów morskich. Ułatwi to wdrażanie oraz wzmocni wzajemne zrozumienie i promowanie perspektywy transgranicznej i całościowej.

Kto mógłby z tego skorzystać?

Organy odpowiedzialne za planowanie przestrzenne obszarów morskich, SEA i dyrektywę ramową w sprawie strategii morskiej (MSFD), HELCOM-VASAB MSP WG, beneficjenci przyszłych projektów badawczych.

Podręcznik dostępny jest na stronie:

www.panbalticscope.eu

Znajdziesz tam również więcej informacji na ten temat.

Ocena oddziaływań skumulowanych

Oddziaływania
skumulowane

Narastające problemy

Wiele osób, jeśli nie wszyscy, podlega wpływowi oddziaływań skumulowanych. Aby zminimalizować zagrożenia i promować długotrwałą stabilność, musimy zrozumieć, w jaki sposób korzystanie z morza wpływa na środowisko morskie – wczoraj, dziś i jutro.

W wielu krajach rozwija się uwzględnienie oddziaływań skumulowanych w planowaniu przestrzennym obszarów morskich. Wiele problemów ma jednak charakter transgraniczny i możemy je rozwiązać tylko działając wspólnie. Ponadto, istnieje potrzeba dopracowania metod i zapewnienia spójności między poszczególnymi państwami, tak abyśmy mogli reagować na oddziaływania w porównywalny sposób.

Budowanie nowych narzędzi

Naszym głównym celem było zwiększenie regionalnego potencjału i wiedzy w celu oceny oddziaływań skumulowanych na Morzu Bałtyckim. Określiliśmy aktualny stan wiedzy w poszczególnych państwach i zidentyfikowaliśmy najważniejsze problemy, a także poszukaliśmy odpowiednich rozwiązań. Testowaliśmy wyniki na studiach przypadków: jednym dotyczącym oceny oddziaływań skumulowanych w skali Morza Bałtyckiego wynikających z rozwoju morskich farm wiatrowych, i drugim, koncentrującym się na zielonej infrastrukturze.

Dodatkowo opracowaliśmy narzędzie do oceny oddziaływań skumulowanych, które udostępniamy do dalszego wykorzystania. Można go użyć w różnych projektach analitycznych i mapowaniu zielonej infrastruktury.

Czas skorzystać z nowych narzędzi

Wyniki naszych prac podsumowaliśmy w raporcie zawierającym rekomendacje dla przyszłych projektów.

Dostęp do zestawu narzędzi do oceny oddziaływań skumulowanych jest otwarty.

Kto może z tego skorzystać?

Planiści chcący zrozumieć skumulowaną ocenę oddziaływania i sposób jej przeprowadzenia.

Managerowie wyznaczeni do oceny oddziaływań skumulowanych potrzebujący wskazówek praktycznych.

Pobierz narzędzie z GitHub

Skorzystaj z narzędzia online na stronie:

www.helcom.fi

Zielona infrastruktura w planowaniu przestrzennym obszarów morskich

Wyzwanie

Zielona infrastruktura (ang. *Green Infrastructure*, GI) to sieć przyrodnicza przyczyniająca się do funkcjonowania roślin i zwierząt oraz dobrobytu ludzi.

W strategii Unii Europejskiej na rzecz różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. stwierdza się, że ekosystemy i ich usługi utrzymuje się i poprawia ich stan poprzez implementację zielonej infrastruktury i przywrócenie co najmniej 15% zdegradowanych ekosystemów.

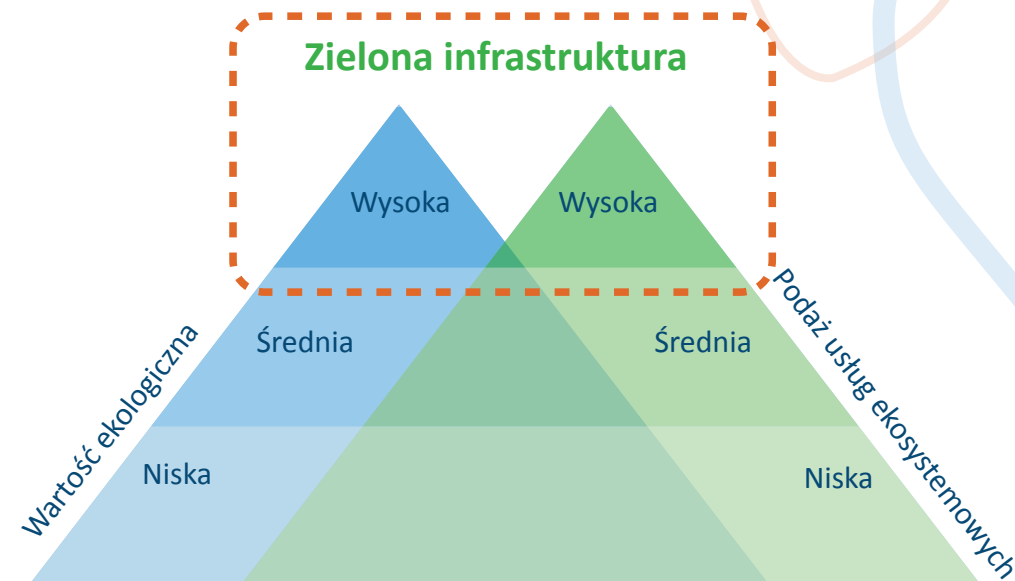
Czym więc jest zielona infrastruktura w kontekście środowiska morskiego i jak można ją mapować?

Rozwiązanie

Aby osiągnąć ten cel, opracowaliśmy koncepcję morskiej zielonej infrastruktury w oparciu o wyniki poprzednich i trwających badań oraz przetestowaliśmy tę koncepcję dla Morza Bałtyckiego wykorzystując dostępne dane. Wykorzystaliśmy dane z HELCOM (*Maps and Data services*) odzwierciedlające rozmieszczenie ponad 30 składników ekosystemu. Opracowaliśmy nowe panbałtyckie mapy podstawowych siedlisk ryb obejmujące obszary tarła, rekrutacji i podchowu narybku ważnych gospodarczo gatunków ryb. Było to możliwe dzięki ścisłej współpracy z HELCOM, ICES i krajowymi instytutami badawczymi oraz udziałowi odpowiednich władz i ekspertów w spotkaniach transgranicznych. Nowo opracowane dane przestrzenne wykorzystaliśmy do mapowania obszarów o wysokiej wartości ekologicznej i związanej z nią wysokiej podaży usług ekosystemowych. Informacje te zagregowaliśmy w syntetyczną mapę zielonej infrastruktury Morza Bałtyckiego.

Wyniki

Opracowaliśmy własne podejście do mapowania zielonej infrastruktury morskiej i zastosowaliśmy je dla regionu Morza Bałtyckiego. Wyniki mapowania wskazują na obszary o wysokiej wartości ekologicznej, które prawdopodobnie tworzą zieloną infrastrukturę Morza Bałtyckiego. Zidentyfikowaliśmy także luki w danych i ograniczenia proponowanego podejścia, a także podkreśliśmy potrzebę prowadzenia dalszych badań w celu ulepszenia naszej metodologii.

Podejście Pan Baltic Scope do mapowania morskiej GI

Kto może z tego skorzystać?

Proponowana koncepcja morskiej zielonej infrastruktury może pomóc planistom w stosowaniu podejścia ekosystemowego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich, a także organom ochrony przyrody w ocenie spójności sieci morskich obszarów chronionych. Metodologię opracowaną w ramach projektu można też dostosować do innych obszarów morskich.

Dowiedz się więcej o podejściu do mapowania morskiej zielonej infrastruktury przyjętym w projekcie Pan Baltic Scope na stronie: www.panbalticscope.eu

Analizy
ekonomiczne
i społeczne

Analizy ekonomiczne i społeczne

Wyzwanie

Zrozumienie w jaki sposób planowanie przestrzenne obszarów morskich wpływa na dobrostan ludzi ma kluczowe znaczenie. Potrzebowaliśmy więc opracować ocenę oddziaływań ekonomicznych, społecznych, kulturowych i ekosystemowych dla celów planowania przestrzennego obszarów morskich. Musieliśmy także wymienić się doświadczeniami i informacjami na temat tego, w jaki sposób ocenia się te oddziaływania w różnych państwach.

Rozwiązanie

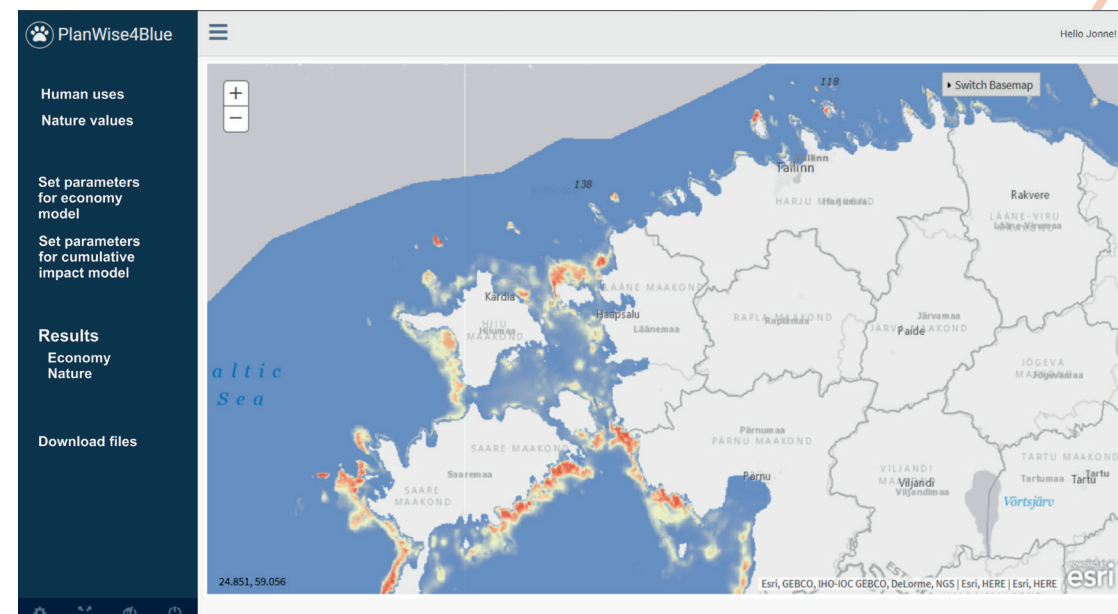
Nasze rozwiązanie opiera się na poprzednich projektach HELCOM, w których opracowano ramy i wyniki analiz ekonomicznych i społecznych środowiska morskiego. Dokonaliśmy przeglądu istniejących podejść i danych dotyczących oceny oddziaływań ekonomicznych, społecznych, kulturowych i ekosystemowych w krajowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i zsyntetyzowaliśmy współczesną literaturę przedmiotu. Opracowaliśmy również krajowy model oceny oddziaływania gospodarczego planu przestrzennego obszarów morskich w Estonii połączony z oceną oddziaływań skumulowanych (PlanWise4Blue).

Wyniki

Odkryliśmy różnice w metodach i luki w wiedzy i zasobach do oceny oddziaływań ekonomicznych, społecznych, kulturowych i ekosystemowych dla planowania przestrzennego w rejonie Morza Bałtyckiego. Głównym rezultatem badań są zalecenia dotyczące opracowania analiz ekonomicznych i społecznych dla planowania przestrzennego obszarów morskich, spójnych podejść, danych i wyników we wszystkich państwach, a także wspierania prac krajowych. Kluczowa jest tu zintegrowana ocena ekosystemu i systemu społeczno - ekonomicznego, podejścia i danych przestrzennych, a także zwiększenie zasobów. Estoński model PlanWise4Blue dostarczył praktycznych rozwiązań w zakresie oceny oddziaływań gospodarczych planowania przestrzennego obszarów morskich. Zalecenia przydatne są do dalszego rozwijania oceny oddziaływań ekonomicznych, społecznych, kulturowych i ekosystemowych w planowaniu przestrzennym na poziomie regionalnym i krajowym.

Kto może z tego skorzystać?

Zalecenia mogą być pomocne decydentom i rządowi krajowemu, wspierać współpracę HELCOM-VASAB, a także planistów i badaczy w ich codziennej pracy.

Ocena oddziaływań ekonomicznych planowania przestrzennego obszarów morskich za pomocą PlanWise4Blue

Sprawdź rekomendacje na stronie:
www.panbalticscope.eu

Znajdź model PlanWise4Blue na stronie:
www.sea.ee/planwise4blue

Udostępnianie
danych

Udostępnianie danych

Wyzwanie

Dane są kluczem do spójnego planowania przestrzennego obszarów morskich na Morzu Bałtyckim. Morze Bałtyckie było pierwszym regionem, w którym powołano grupę ekspercką ds. danych, działającą w ramach HELCOM-VASAB. Grupa ta wskazała potrzebę stworzenia portalu mapowego dla planów zagospodarowania przestrzennego regionu Morza Bałtyckiego z kompleksową specyfikacją danych i wizualizacją kartograficzną.

Rozwiązanie

Prace nad wspólnym portalem danych rozpoczęto w ramach projektu Baltic LINes, a następnie kontynuowano w ramach BASEMAPS. Planiści i interesariusze mają dostęp do planów krajowych i map podkładowych przez portal internetowy. Przeprowadziliśmy szeroko zakrojoną analizę i zaangażowaliśmy krajowych dostawców danych w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich w stworzenie wspólnego rozwiązania wraz z grupą ekspertów ds. danych przestrzennych pracujących przy projekcie.

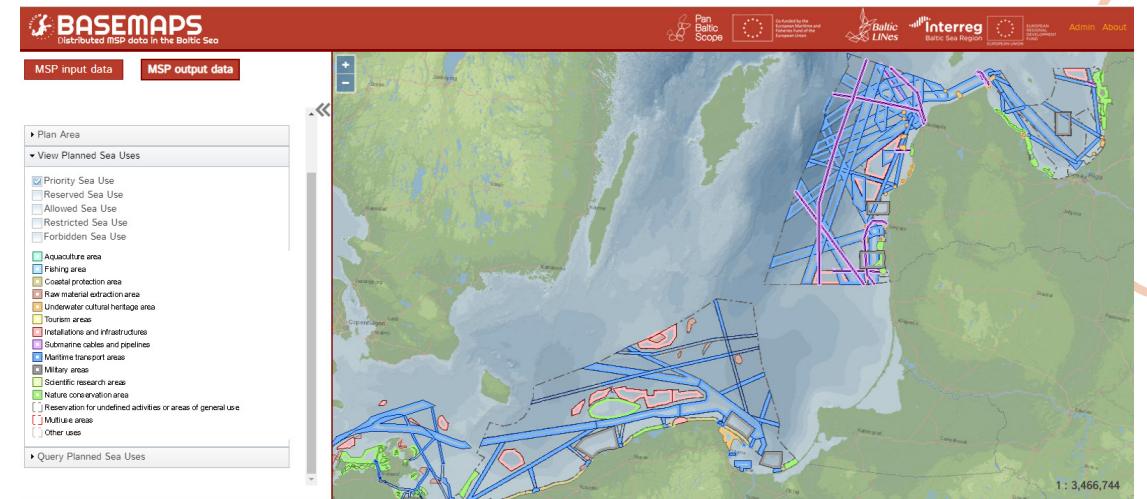
Wyniki

HELCOM BASEMAPS jest wynikiem naszej współpracy. Współpracując z krajowymi dostawcami danych w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich w celu opracowania jak najlepszych rozwiązań stworzyliśmy zarówno narzędzia do przeglądania jak i przesyłania danych w BASEMAPS. Umożliwia to wymianę wiedzy poza granicami państw.

BASEMAPS pozwala śledzić krajowe postępy w procesie planowania przestrzennego obszarów morskich i przeglądać wydzielenia planistyczne według ich funkcji i rodzajów. Łatwy dostęp do danych sprawia, że współpraca transgraniczna jest prostsza i daje możliwość zauważenia rozbieżności między planami na wcześniejszym etapie procesu.

Kto może z tego skorzystać?

Z BASEMAPS mogą korzystać zarówno planiści, jak i interesariusze. Możliwość porównywania planów krajów sąsiedzkich pomaga opracowywać lepsze rozwiązania planistyczne i podejmować trafne decyzje wspierające zrównoważony rozwój Morza Bałtyckiego. Dostęp do materiałów przestrzennych w jednym miejscu wraz ze zharmonizowaną wizualizacją stanowi ogromny krok naprzód.

Morskie plany przestrzenne zebrane w BASEMAPS

Zapoznaj się z BASEMAPS i wskazówkami krok po kroku na stronie:

www.basemaps.helcom.fi

Dowiedz się, jak to zrobiliśmy na stronie:

www.panbalticscope.eu

Interakcje na styku morza i lądu w planowaniu przestrzennym

Wyzwanie

Dzięki dyrektywie Unii Europejskiej ustanawiającej ramy planowania przestrzennego obszarów morskich interakcje na styku ląd-morze (ang. *Land – Sea Interactions*, LSI) to kluczowe hasło o wielu znaczeniach, nawet jeżeli nie jest nowością w planowaniu przestrzennym. Obszary przybrzeżne i archipelagi były dotychczas w mniejszym stopniu uwzględniane w transgranicznym planowaniu przestrzennym obszarów morskich, koncentrującym się głównie na wyłącznej strefie ekonomicznej. Potrzebna była wspólna definicja LSI, która mogłaby zostać zastosowana tak w planowaniu morskim, jak i przybrzeżnym oraz w kontekście transgranicznym.

Podejście

Postanowiliśmy sprawdzić, jak możemy stosować LSI w dwóch studiach przypadków, jednym w Zatoce Ryskiej położonej między Estonią, a Łotwą i drugim w archipelagu, w połączeniu z badaniami dotyczącymi Finlandii, Wysp Alandzkich i Szwecji. Transgraniczny charakter obu przypadków dodatkowo wzmocnił badanie, podkreślając, w jaki sposób różnie interpretowaliśmy LSI, w zależności od tego, po której stronie granicy się znajdowaliśmy.

Wyniki

Przegląd literatury potwierdził, że LSI nie są jednoznacznie zdefiniowane i istnieje wiele sposobów na ich zoperacjonalizowanie. Tak więc, między innymi na podstawie zapytań do naszych planistów, opracowaliśmy 4-wymiarowe ramy uwzględniania LSI obejmujące:

1. planowanie interakcji społeczno-ekologicznych;
2. system instytucjonalny na osi planowania lądowo-morskiego;
3. włączenie odpowiednich procesów i interesariuszy;
4. niezbędną wiedzę i metodę.

Kto może z tego skorzystać?

Z uzyskanych przez nas wyników mogą korzystać planiści morscy i przybrzeżni oraz władze sektorowe na wszystkich poziomach. Wyniki mogą pomóc także planistom przybrzeżnym wdrożyć się w planowanie przestrzenne obszarów morskich.

Sprawdź wytyczne łotewsko-estońskie oraz nasz raport dotyczący zakresu oraz lekcje, historie i pomysły dotyczące interakcji lądowych na morzu na stronie:

www.panbalticscope.eu

Projekt PBS to owocna współpraca międzynarodowa państw Morza Bałtyckiego, mająca na celu opracowanie lepszych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

Oporając się na solidnej podstawie z poprzednich projektów związanych z planowaniem przestrzennym obszarów morskich w regionie Morza Bałtyckiego, w szczególności Baltic SCOPE, współpracowaliśmy w dwunastu grupach roboczych podzielonych na trzy grupy tematyczne:

- Współpraca transgraniczna w celu wsparcia krajowego planowania przestrzennego obszarów morskich, w ramach której planiści i badacze współpracowali w pięciu działaniach;
- Wdrożenie podejścia ekosystemowego i wymiana danych – utworzenie metod i narzędzi wspierających planowanie przestrzenne obszarów morskich na Morzu Bałtyckim;
- Włączenie interakcji na styku ląd-morze do planowania przestrzennego obszarów morskich – połączenie obu zagadnień oraz zbadanie koncepcji interakcji na styku ląd-morze.

W niniejszej broszurze przedstawiono narzędzia i metody wypracowane w projekcie Pan Baltic Scope. Opis każdego działania zawiera prezentację przeprowadzonych prac, produktów końcowych oraz adres internetowy, pod którym zostały one udostępnione.

Pan Baltic Scope stanowił platformę współpracy dwunastu partnerów - instytucji odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne obszarów morskich z krajów nadbałtyckich oraz organizacji regionalnych i naukowych. Działaliśmy na rzecz lepszego planowania przestrzennego obszarów morskich w regionie Morza Bałtyckiego.

Swedish Agency
for Marine and
Water Management

 Nordregio

Ministry of Environmental
Protection and Regional
Development
of the Republic of Latvia

 SYKE

 VASAB
VISION & STRATEGIES
AROUND THE BALTIC SEA

 DANISH MARITIME AUTHORITY

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF FINANCE

 SATAKUNTALITTO
The Regional Council of Satakunta

 Ålands
landskapsregering

 Pan
Baltic
Scope

Co-funded by the
European Maritime and
Fisheries Fund of the
European Union

Wyniki naszych prac dostępne są na stronie:
www.panbalticscope.eu